

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Gf.II.20.045/2024/6/I.

A felperes: Felperes1

(Cím1)

A felperes képviselője: Endrédi Ügyvédi Iroda

(Cím7,

ügyintéző: dr. Endrédi Attila ügyvéd)

Az I.r. alperes: Alperes1

(Cím2)

A II.r. alperes: Alperes2

(Cím3)

Az I-II.r. alperes képviselője:

Komáromi, Körmendi és Weisz Ügyvédi Iroda

(Cím10

ügyintéző: dr. Körmendi Csaba Tamás ügyvéd)

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Tatabányai Törvényszék

13.G.40.122/2022/21.

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

felperes, 22. sorszám

I.r. alperes, 24. sorszám

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a per fő tárgya tekintetében azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a felperes és a II.r. alperes, valamint az I.r. és a II.r. alperes közötti kölcsönszerződés semmis;

továbbá az I. r. alperes a 95.500.000,- (kilencvenötmillió-ötszázezer) Ft kölcsöntőke után 2022. november 30. napjától a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 százalékponttal növelt mértékének megfelelő késedelemi kamat megfizetésére köteles.

Az elsőfokú ítélet alpereseket perköltségben marasztaló rendelkezését részben, akként változtatja meg, hogy az I-II. r. alperes által a felperesnek egyetemlegesen megfizetendő elsőfokú perköltség összegét 8.489.950,- (Nyolcmillió – négyszáznolcvankilencezer – kilencszázötven) Ft-ra felemeli.

A felperes 290.500,- (Kettőszázkilencvenezer-ötszáz) Ft, míg az I-II. r. alperes egyetemlegesen 2.918.110,- (Kettőmillió-kilencszáztizennyolcezer-száztíz) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket kötelesek megfizetni az állam javára az ítélet jogerőre emelkedését követő 60 napon belül a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára történő teljesítéssel. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni a jogerős bírósági határozatot hozó bíróság nevét és a határozat ügyszámát, valamint az illetékfizetésre kötelezett személy adóazonosító jelét, illetve adószámát.

Kötelezi az I-II. r. alperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 4.506.293,- (Négymillió – ötszázhatyzezer – kettőszázkilencvenhárom) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

I.

[1] A felperes, mint kölcsönadó és II. rendű alperes, mint kölcsönvevő között 2019. augusztus 7. napján hitelszerződés jött létre, amelyben felperes legfeljebb 100.000.000, - Ft összegű hitel nyújtását vállalta a II. rendű alperes részére. A hitelszerződés 2. pontja szerint a felperes, mint kölcsönadó a hitel (ténylegesen hitelkeret) terhére a II. rendű alperes, mint kölcsönvevő felhívásának megfelelő módon és mértékben vállalta a szerződés aláírását követő legfeljebb 90 napon belül - egy vagy több részletben - kölcsön folyósítását az I. r. alperes bankszámlájára utalással. A felperes az így igényelt kölcsönt közvetlenül az I. rendű alperes bankszámlájára utalta át. A kölcsön visszafizetésének határidejét 2024. augusztus 31. napjában határozták meg. (Hitelszerződés I.)

[2] A II. rendű alperes, mint kölcsönadó és I. rendű alperes, mint kölcsönvevő között ugyanazon a napon egy másik hitelszerződés jött létre, melyben a II. r. alperes vállalta, hogy az I. r. alperesnek legfeljebb 100.000.000, - Ft. összegű hitelt nyújt. A szerződés 2. pontja szerint II. rendű alperes, mint kölcsönadó a hitel(keret) terhére I. rendű alperes, mint kölcsönvevő felhívásának megfelelő módon és mértékben, jelen szerződés aláírását követő legfeljebb 90 napon belül, egy vagy több részletben folyósítja a kölcsönt. A tényleges folyósító – a kölcsönadó II. r. alperes utasításának megfelelően – a felperes lesz. A kölcsön visszafizetésének határidejét 2024. augusztus 31. napjában határozták meg. (Hitelszerződés II.)

[3] A felperes 2019. augusztus 7. napján 38.000.000 Ft.-ot, 2019. szeptember 7. napján két részletben (36.000.000 Ft. és 14.000.000 Ft. részletekben) 50.000.000 Ft.-ot – a közlemény rovatban kölcsönszerződésre hivatkozással –, majd 2019. szeptember 19. napján újabb 7.500.000 Ft. átutalt az I. rendű alperes számlájára.

[4] A Budapest Környéki Törvényszék megállapította a felperes fizetéseképtelenségét és elrendelte a felszámolását. A felszámolási eljárás megindításának közzétételéről 10.Fpk.963/2020/29. számú végzésével rendelkezett. Felszámolóként az Kft1 került kirendelésre, felszámolóbiztosnak törvényes képviselőt jelölték ki. A felszámolás kezdő időpontja 2021. december 17. napja.

[5] A felperes felszámolója 2022. november 14. napján levelében tájékoztatta az I. r. alperest, hogy csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (továbbiakban: Cstv.) 47. § (1) bekezdése alapján azonnali hatállyal felmondja a ténylegesen felperes és I. rendű alperes között létrejött kölcsönszerződést. Felszólította az I. rendű alperest 95.500.000 forint kölcsöntartozás és járulékai megfizetésére. Az I. rendű alperes a fizetési felszólítást 2022. november 21. napján átvette, a kölcsön visszafizetése nem történt meg.

II.

[6] A felperes megváltoztatott keresetében annak megállapítását kérte, hogy a felperes és I. rendű alperes, továbbá I. rendű alperes és II. rendű alperes között létrejött - egymással összefüggő - Hitelszerződés I. és Hitelszerződés II. színlelt, emiatt semmis, érvénytelensége folytán joghatás kiváltására nem alkalmas. E szerződések a ténylegesen a felperes és I. rendű alperes között létrejött azon kölcsönszerződést leplezik, mely szerint a felperes 95.500.000.-Ft kölcsön nyújtását vállalta a szerződés keltét követő legfeljebb 90 napon belül I. r. alperes részére, azzal, hogy a kölcsön visszafizetésének határideje 2024.

augusztus 31. napja volt és a kölcsöntőke után évente 5 % ügyleti kamatot volt köteles megfizetni az I. rendű alperes a felperes részére. Kérte, hogy kötelezze a bíróság az I. r. alperest és II. rendű alperest a fentiek tülésére. Kérte, hogy a leplezett kölcsönszerződés általa történt felmondása miatt kötelezze a bíróság az I. rendű alperest 95.500.000 Ft.- forint kölcsönösszeg visszafizetésére, továbbá a folyósított összegek után a folyósítás napjától 2022. november 29-ig évi 5%-os mértékű ügyleti kamat

- 2019. augusztus 07. napjától 38.000.000 Ft tőkeösszeg után 1196 napra 6.225.753 Ft.;
- 2019. szeptember 07. napjától 50.000.000 Ft. tőkeösszeg után 1164 napra 7.972.602 Ft.;
- 2019. szeptember 19. napjától újabb 7.500.000 Ft. tőkeösszeg után 1152 napra 1.155.821 Ft.;

összesen 15.354.176 Ft. ügyleti kamat, továbbá 95.500.000 Ft. után 2022. november 30. napjától a kifizetésig évi 15,75 % késedelmi kamat megfizetésére.

[7] Kérte az alperesek, mint egyetemlegesen kötelezettek perköltségben marasztalását. Ügyvédi munkadíjként a pertárgy értékének 10 % -ának megfelelő ügyvédi munkadíjat számított fel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (Ükr.) 2. § (1) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján.

[8] Keresete jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 6:88. § (1), (3) bekezdését, a Ptk. 6:92.§ (2), a Ptk. 6:108. § (1) bekezdését és 6:383. §-át valamint a Cstv. 47. § (1) bekezdését, a késedelmi kamat vonatkozásában a Ptk. 6:48.§ (2) és 6:155.§ (1) bekezdését jelölte meg. Arra hivatkozott, hogy Hitelszerződések amiatt színleltek, mert a felperes sem kívánt ténylegesen a II.r. alperesnek 95.500.000,- Ft kölcsönt nyújtani és a II.r. alperes sem kívánt az I. r. alperesnek ugyanilyen összegben kölcsönt adni. A kölcsön nyújtására a felperes és az I. r. alperes között került sor. A színleltség bizonyítékeként hivatkozott a 2022. szeptember 29. napján folytatott egyeztetés jegyzőkönyvére, melyben a felperes képviselőjében – a korábban vezető tisztségviselői feladatokat ellátó – képviselő1 még akként nyilatkozott, hogy a felperes és az I. r. alperes között jött létre 82.500.000,- Ft kölcsön. Az utóbb neki megküldött hitelszerződések eltérő tartalmúak voltak. A felperes hiányosan átadott iratai között fellelhető banki kivonatok sem támasztották alá a hitelszerződések tartalmát, mert a felperes részéről a kölcsön folyósítására az I.r. alperes számlájára teljesítéssel került sor. Emellett nem is a II.r., hanem az I.r. alperesnek volt szüksége a kölcsönre a felperes üzletrészenek megvásárlásához, így a II.r. alperes „közvetítői” szerepe nem volt racionális. A szerződések egyidejűleg, lényegében azonos tartalommal és betűtípussal készültek és kerültek aláírásra. Kiemelte, hogy a II.r. alperes 2019. évi beszámolójában a kölcsön nem jelent meg, kötelezettségeinek mértéke 19.236.000,- Ft volt. Ugyanekkor az I.r. alperes kötelezettségének mértéke 188.616.000,- Ft volt, ez tartalmazta a folyósított 95,5 millió forint kölcsönt. Mindkét Hitelszerződés színleltségét alátámasztja a felperes főkönyvi kivonata, valamint könyvelési anyaga is. Értékelni kérte az alperesek 2022. december 28. napján kelt válaszfelében foglaltakat, mely szerint a kérdéses szerződések egy cégcsoport, egy „családi vállalkozás céges eleme” között

jöttek létre, ezért a felperes és alperesek közötti szoros összefonódás tagadhatatlan, így a felek mindegyike által tudottan az I.r. alperesnek volt szüksége a felperes által nyújtott kölcsönre.

[9] Arra vonatkozóan nincs adat, hogy bármilyen összeget a kölcsönből visszafizettek volna. A Cstv. 47. § (1) bekezdése alapján gyakorolt azonnali hatályú felmondás folytán (2022. november 14.) az I.r. alperes köteles a kölcsön és járulékai visszafizetésére.

[10] A II.r. alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő. Az I.r. alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, azt jogalap és összepszerűség tekintetében is vitatva. Álláspontja szerint a felek szerződésüket több okiratba foglaltan is megkötötték (BH2012.17.). Nem tiltja semmilyen jogszabály, hogy a felek két elemű szerződési konstrukciót alkalmazzanak, ezt a Ptk. 6:59. § (1)-(2) bekezdése (a szerződéses szabadság intézménye) lehetővé teszi. A családi vállalkozás céges elemei közötti ügyletek ily módon történő létrejöttének oka a felek között az ügyletkötés idején fennálló nagyfokú bizalom volt. A nagyszámú utalások jóváírásának időszükségletére és a banki költségekre tekintettel racionális, hogy a folyósítás nem a II. r., majd általa az I. r. alperes részére, hanem közvetlenül az I.r. alperes részére történt. A két mozzanatból álló konstrukció felei vagyonátruházásra irányuló szerződési szándéka valós volt. Teljes akarategységben kötöttek egymással szerződést, a szerződések teljesedésbe is mentek. Valamennyi szerződő fél egyező akarata az volt, hogy a felperes által a II. r. alperes részére nyújtott kölcsön ténylegesen az I.r. alperes részére kerüljön folyósításra. A színleltetés nem állapítható meg, ha akár az egyik szerződő fél akarata az adott szerződés megkötésére irányul. (BH2000.457.) Nem állapítható meg, hogy ezzel a szerződő felek harmadik személyek irányába hamis látszatot keltenek volna. A bírói gyakorlat következetes abban, hogy a színleltetés csak akkor állapítható meg, ha a felek közös akarata folytán az egyik fél csak azért vesz részt a szerződéskötésben, mert a ténylegesen szerződni kívánó személy valamely oknál fogva (pl. jogszabályi tilalom) nem vehet abban részt. (Legfelsőbb Bíróság Gf.I.31.103/1998/4.) A konkrét esetben ez nem állt fenn. Az I.r. alperes ügyletkötési képessége nem volt korlátozott, nem esett tilalom alá.

[11] A kereset bizonyítatlan feltételezéseken alapul. Önmagában a két hitelszerződés tartalmi hasonlósága, egyidejű aláírása a színleltetés bizonyítására alkalmatlan. A Hitelszerződés I. és II. teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt, így vélemezendő az azokban szereplő szerződési akarat. A kölcsön felhasználási céljából nem következik az, hogy a kölcsön összegére a II. r. alperesnek ne lett volna szüksége, hiszen másképp azt az I. r. alperesnek nem tudta volna továbbadni. Tömegesen kötnek olyan szerződéseket, ahol a bank nem a kölcsönt felvevő, hanem közvetlenül a harmadik személy (pl. az eladó) felé folyósít. A két hitelszerződés megkötésekor nem volt semmilyen a jövőre vonatkozó elvárás, szándék, vélelem, ami a döntést befolyásolta volna. A (marasztalásra irányuló) második kereset is alaptalan, mert a felperes által felmondott kölcsönszerződés nem is létezik.

III.

[12] Az elsőfokú bíróság fellebbezett ítéletével megállapította, hogy a felperes és az I. r. alperes, továbbá az I. és II.r. alperes között 2019. augusztus 7. napján létrejött kölcsönszerződések színleltetés, semmizettség, joghatás kiváltására nem alkalmasak. Azok a felperes és az I.r. alperes között létrejött azon kölcsönszerződést leplezik, mely szerint a

felperes 95.500.000,- Ft kölcsön nyújtását vállalta a szerződés keltét követő legfeljebb 90 napon belül az I.r. alperes részére azzal, hogy a kölcsöntartozás visszafizetésének határideje 2024. augusztus 31., míg a kölcsönösszeg után évente 5% ügyleti kamatot volt köteles megfizetni az I.r. alperes. Kötelezte az I-II.r. alperest a fentiek tűrésére. Kötelezte az I.r. alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 95.500.000,- Ft kölcsöntartozást és abból 38.000.000,- Ft tőke után 2019. augusztus 7., 50.000.000,- Ft tőke után 2019. szeptember 7., 7,5 millió forint tőke után 2019. szeptember 19. napjától 2022. november 29. napjáig évi 5%-os ügyleti kamatát, továbbá 95.500.000,- Ft tőke után 2022. november 30. napjától a kifizetés napjáig járó évi 15,75%-os késedelmi kamatát. Egyetemlegesen kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg az állam javára 1.500.000,- Ft illetéket, míg a felperesnek bruttó 3.270.250,- Ft ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltséget.

[13] Határozata indokolásában abból indult ki, hogy a színlelt szerződés kétoldalú, tudatos magatartást feltételez, amikor a felek akarata közösen arra irányul, hogy a szerződést, mely jognyilatkozatok alapján keletkezne, ne kössék meg. A színlelt szerződés egyik típusa a leplezett szerződés, amikor a felek a színlelt jogügylet megkötésével egy másik szerződés megkötését leplezik. A kölcsönszerződés színlelt volta megállapítható, ha a szerződés a hitelező és a valójában vele szerződni kívánó harmadik személy közötti kölcsönszerződést leplezi. (BH2007.58.) A bizonyítékok értékelésével megállapította, hogy a felperes sikerrel igazolta, hogy kereset tárgyát képező hitelszerződések az adós személyét illetően színleltek, mert nem az a személy szerepel a hitelszerződésekben szerződő félként, akiknek a valós szerződési akarata fennállt a kötelelem létrehozására, azaz nem a felperes és az I. r. alperes az egymással szerződő fél. Kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy a színlelt szerződések alapján kizárólag az I.r. alperes rendelkezett a kölcsönnek megfelelő pénzüsszeggel, mely a számlájára befolyt. Az I. és a II. r. alperes valójában nem kötött hitelszerződést, közöttük nem történt tényleges pénzmozgás. A felperes a szóban létrejött leplezett szerződés alapján a hitel összegét az I.r. alperesnek utalta át, így a leplezett szerződés szerinti kölcsönök adósa is az I. r. alperes. Az I. r. alperes azon érvelését elfogadta, hogy a szerződési szabadság folytán a felek szerződésüket több okiratba foglaltan is megkötötték, de a konkrét esetben nem azonos felek közötti, több okiratban létrejött szerződésről volt szó, hanem a két szerződés egy harmadik ügyletet leplezett, így a felperes olyan személynek folyósított, akivel formálisan szerződéses jogviszonyban nem állt.

[14] Úgy foglalt állást, hogy nincs szükség annak bizonyítására, hogy az I.r. alperes a felvett kölcsönt milyen célra fordította. Nem tulajdonított jelentőséget annak sem, hogy a két hitelszerződés azonos napon kelt, azonos betűtípussal és tartalommal készült. Rámutatott, hogy az I.r. alperes állította, de semmivel nem bizonyította, hogy az alperesek között is tényleges pénzmozgásra került sor. Az I.r. alperes által felhívott Legfelsőbb Bírósági határozat (Gf.I.31.103/1998/4.) tényállása nem egyezik a perbeli jogvita tényállásával, mert az eseti döntésben a pénzintézet a gazdálkodó szervezet hitelképtelensége miatt a cég dolgozóival kötött szerződést és a dolgozók részére folyósított hitelt.

[15] A két hitelszerződés érvénytelenségét megállapította és a Ptk. 6:108. §-a alapján az érvénytelenség jogkövetkezményeként az I.r. alperest a kölcsön megfizetésére kötelezte. A felperes pertárgyérték 10%-ban megjelölt nettó ügyvédi munkadíj igényét eltúlzottnak találta, mert az nem áll arányban az ügy által megkövetelt és a ténylegesen kifejtett tevékenységgel, időráfordítással. Rámutatott, hogy a csatolt ügyvédi megbízási szerződés alapján az ügyvédi munkadíj összegét nem tudta meghatározni, ezért a perköltséget az Ükr 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja alapján (áfával növelten) állapította meg.

IV.

[16] Az I. r. alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, valamint a felperes perköltségben marasztalását kérte. Perköltségigényét az Ükr 3. § (5) bekezdése alapján (áfával növelten) számította fel.

[17] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás kiegészítésre szorul és helyesbitendő, az ítélet indokolása hiányos, a döntés pedig megalapozatlan. A helyesen megállapított tényállásból az elsőfokú bíróság által levonttól eltérő jogi következtetés vonható le.

[18] Nem volt vitatott, hogy az átutalt összegek kizárólag az I.r. alperes számláján jelentek meg. Az elsőfokú ítélet [23] pontja iratellenesen hivatkozik arra, hogy azt állította volna az I. r. alperes, hogy az alperesek között is pénzmozgásra került sor. A 2023. július 22. napján kelt nyilatkozatában éppen ezzel ellentétes előadást tett. Mivel mindkét szerződés teljes bizonyító erejű magánokirati formában készült, így a felek szerződési akaratának valódisága a törvény alapján vélelmezett. A két szerződésből álló konstrukció eredménye a felek akaratával egyező. Tévesen értelmezi az elsőfokú bíróság a szerződéses szabadság intézményét. Tiltó rendelkezés hiányában az lehetővé tesz a perbeli ügyleteket. Abba beleértendő a szerződés megkötésére, a másik fél személyének kiválasztására, a szerződés tartalmának megállapítására vonatkozó jog. Annak pedig nincs jelentősége, hogy a több okiratban teljesen azonos felek vagy nem azonos felek közötti szerződési szándék kerül kifejezésre.

[19] Emiatt tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a szerződések csak a felperes és az I.r. alperes közötti kölcsönszerződést kívánták leplezni. Nem állt hamis látszatkeltési szándék, egyéb motiváció e konstrukció választása mögött. Semmilyen terv, elvárás vagy vélelem nem állt az útjában annak, hogy a felperes és az I. r. alperes kössön egyetlen kölcsönszerződést. Az a tény, hogy az I.r. alperesnek volt szüksége a kölcsönre, nem zárja ki azt, hogy arra a II.r. alperesnek is szüksége volt, különben a Hitelszerződés II. szerinti kötelezettségét nem tudta volna teljesíteni. A felek azért két szerződést kötöttek, mert ez volt a szándékuk. A felperes nem adott racionális magyarázatot arra, hogy ha a felek érdekének ez felelt meg, úgy miért nem a felperes és az I.r. alperes kötött egyetlen hitelszerződést. Az elsőfokú ítélet sem indokolja meg azt, hogy a két szerződés miért ne állhatna összhangban a felek valós akaratával, s mi motiválta a feleket a hamis látszat keltésében, illetve miért csak egyetlen lépcsőben, egyetlen szerződéssel szerződhetek, miért érvénytelen a két lépésben történt szerződés, továbbá miért teszi színleltté a szerződést az, ha abban az szerepel, hogy a kölcsön folyósítása a szerződésben nem részes fél kezeihez történik. A két okirat által megvalósított ügylet a hétköznapi életben, a bankhitelek körében is gyakori. A fenti kérdések megválaszolatlansága miatt az elsőfokú ítélet indokolása is hiányos, maga az elsőfokú ítélet pedig megalapozatlan. A felek szándéka a kölcsön nyújtására vonatkozóan valós volt, így színlelt szerződésről nem beszélhetünk. (BDT2009.2002.)

V.

[20] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részben történő megváltoztatásával a javára megállapított elsőfokú perköltség - eredeti kérelmének megfelelő - 12.128.500,- Ft-ra történő felemelését és az Ükr. 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján az alperesek 442.913,- Ft másodfokú perköltségben marasztalását kérte.

[21] Arra hivatkozott, hogy a megállapodás szerinti ügyvédi munkadíj csökkentése – különösen az elsőfokú ítélet szerinti mértékben – megalapozatlan. Az általa elvégzett munka mennyiségét és minőségét nem a tárgyalások száma minősíti. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a perindítást megelőzően az átlagost jóval meghaladó mértékű jogi előkészítő munkát kellett kifejtene. Többször egyeztetett a felszámolóval, áttekintette a felszámolás iratanyagát, írásban felszólította az alpereseket, igényét mind jogalap, mind összecszerűség tekintetében már a perindítást megelőzően kimunkálta. Keresetét a perkoncentráció elveire és az eljárás támogatási kötelezettség követelményeire figyelemmel úgy terjesztette elő, hogy a perfelvételi szak már az első tárgyaláson lezárható volt, s a második tárgyaláson ítéletet hozott a bíróság. Éppen e gyors befejezést értékelte a terhére az elsőfokú bíróság, nem értékelve azt, hogy olyan komplex elvi jelentőségű jogkérdésekről kellett döntenie, melyekben a bírói gyakorlat nem vagy nem teljes mértékben kialakult és speciális csődjogi és gazdasági jogi szaktudás volt szükséges, mellyel az ügyvédeknek csak egy szűkebb köre rendelkezik. Tévesen hivatkozott arra az elsőfokú ítélet, hogy a csatolt ügyvédi megbízási szerződés alapján az ügyvédi munkadíj összege nem volt meghatározható. A munkadíj a számszerűsített pertárgyérték 10%-ában került meghatározásra. Indokolatlanul alkalmazta az elsőfokú bíróság az Ükr. 3. § (2) bekezdés a) és b) pontjában foglaltakat, mert, ha nem is értett egyet a kikötött ügyvédi munkadíj mértékével, úgy a munkadíjat a pertárgyérték alacsonyabb százalékában is megállapíthatta volna. Az elsőfokú ítélet a perköltség vonatkozásában számítási hibát is tartalmaz. Az Ükr. 3. § (2) bekezdés a)-b) pontja alapján meghatározott bruttó ügyvédi munkadíj 3.892.550,- Ft.

[22] A felperes fellebbezési ellenkérelmében a per főtárgya tekintetében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Perköltségigényét az IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján a pertárgyérték 5%-a + áfa összegben (4.775.000,- Ft + áfa=6.064.250 Ft-ban) jelölte meg. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság - a fellebbezésben foglaltakkal szemben - a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetései is helytállóak, érdemi döntése is megalapozott. Egyebekben megismételte a kereset körében előadottakat. Rámutatott, hogy egy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt szerződés is lehet színlelt, a minősített alakszerűség nem meghatározó. A bankhiteles példára történő hivatkozás téves, ott ugyanis a bank és az adós között jön létre az ügylet dogmatikai értelemben, a folyósítás is a bankkal jogviszonyban álló fél, a kölcsönfelvevő részére történik. Az, hogy a bank technikailag harmadik személy számlájára teljesít, nem keletkeztet a bank és a harmadik személy között szerződéses jogviszonyt. A konkrét esetben elismert, hogy nem történt az alperesek között pénzmozgás, a II.r. alperes az ügylethez szükségtelen volt. Az alperesek között vagyonátruházás nem történt, „vagyonátruházási” szándék nem állt fenn.

VI.

[23] Az I. r. alperes fellebbezése nem alapos, a felperes fellebbezése nagyjából alapos.

[24] Az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges körben feltárta, azt helyesen állapította meg, ítélete indokolása a másodfokú felülbírálatot kizáró módon nem hiányos. Érdemben helytállóan következtetett a per tárgyát képező I. és II. sz. Hitelszerződés színlettségére és helyesen marasztalta az I. r. alperest a leplezett szerződés tartalma alapján. Az I. r. alperes fellebbezésében kifejtettek szerint az ítéltábla nem látott lehetőséget az elsőfokú ítélet megváltoztatására, annak indokolását azonban szükségesnek tartja az alábbiak szerint helyesbíteni és kiegészíteni, melynek során kitér a fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra is.

VII.

[25] A szerződés színlelt volta és ennek semmisségi következménye akkor állapítható meg, ha kétoldalú színlelésről van szó, azaz a jogviszonyukban mindkét szerződő fél akarata egy másik szerződés rendelkezéseinek érvényesülésére vonatkozik (leplezett szerződés), illetve, ha a felek akarata az okiratba foglalt szerződéssel szemben ténylegesen nem irányult szerződés létrehozására. A szerződés – az adásvétel kivételével (BH2017.149.) – alanyában is színlelhető (BH2007.58.). A felperes és a II. r. alperes között, valamint az alperesek között létrejött szerződés – több okiratba foglaltan – ezt akként valósította meg, hogy a felperes ténylegesen nem a II.r., hanem az I. r. alperessel kívánt szerződést kötni, míg az alperesek viszonylatában szerződési akarat nem állt fenn, azt csak színlelték.

[26] A két hitelszerződés azonos keltének, betűtípusának és tartalma azonosságának helyesen nem tulajdonított jelentőséget az elsőfokú bíróság, s önmagában az is súlytalan, hogy a felperes részéről a kölcsönnyújtás a vele a színlelt szerződés szerint jogviszonyban sem álló I. r. alperes bankszámlájára történő teljesítéssel valósult meg. E körben helyesen hivatkozott az I. r. alperes a fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú ítélet [23] pontjában foglaltak iratellenesek, mert soha nem állított olyat, hogy az alperesek között pénzmozgásra került volna sor. Az I. r. alperes azt állította, hogy a II. r. alperes, mint kölcsönadó és az I. r. alperes, mint adós között a kölcsön nyújtása akként valósult meg, hogy a II. r. alperes által a felperessel megkötött kölcsönszerződésben tett rendelkező nyilatkozat alapján a felperes közvetlenül az I. r. alperes bankszámlájára teljesített. Emiatt az ítéltábla az elsőfokú ítélet [23] pontjában foglaltakat az indokolásból mellözi.

[27] Nincs jelentősége annak, hogy a hitelszerződések teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltak-e. A tényállás szabad megállapításának elve [Pp. 263. § (1) bekezdése] mellett a Pp. 266. § (3) bekezdése ellenkező bizonyításáig valósnak tekintendő körülménynek a Pp. 325. § (3) bekezdésében foglaltakat minősíti. A teljes bizonyító erejű magánokirathoz a Pp. 325. § (3) bekezdése alapján kapcsolódó alaki bizonyító erő azonban kimerül abban, hogy a teljes bizonyító erejű magánokirat - az ellenkező bizonyításáig - teljes bizonyító erővel bizonyítja azt, hogy az okirat aláírója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetve elfogadta vagy magára kötelezőnek ismerte el. Ez a teljes bizonyító erejű magánokirat valódisága esetén a hamisítatlanságához fűződő törvényi vélelem. Emiatt a Hitelszerződés I. és II., mint teljes bizonyító erejű magánokirat, csak a benne szereplő nyilatkozatok megtételét bizonyítja. A teljes bizonyító erejű magánokirathoz - tartalmi valódisága tekintetében - kötőerő nem fűződik. Az ellenbizonyítás egyaránt irányulhat az okirat valódisága vagy annak tartalma ellen. A valódi és meg nem hamisított teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozattal szemben is lehetőség van bizonyításra a tekintetben, hogy a kifejezésre juttatott nyilatkozat tartalma valótlán. (BDT2011.2566.) Emiatt a felperes is bizonyíthatta azt az

alakilag szabályszerűen kiállított okiratokkal szemben (ahogy ezt sikerrel meg is tette), hogy az abban meg tett nyilatkozatok nem felelnek meg a felek valós szerződési akaratának (BH2005.113.; Legfelsőbb Bíróság Pfv.21.959/2003.).

[28] Az I. r. alperes által jelzett teljesítési mód és szerződéses konstrukció akár meg is valósulhatott volna, azaz a felek szerződhetek volna az I. r. alperes által előadott és a Hitelszerződések által igazolt módon. A színleltség tényét és a leplezett szerződés tartalmát azonban a keresetlevélhez csatolt okiratok (közvetett bizonyítékként) megfelelően igazolták. Az I. r. alperes állítását és a hitelszerződések tartalmát nem csupán megkérdőjelezi, de cáfolja az, hogy az ily módon történő (láncolatos) szerződési módnak nem volt pénzügyi, gazdasági racionalitása (erre alapot adó körülményt az I. r. alperes sem tudott megjelölni). Másrészt az, hogy a Hitelszerződések tartalma az ügyletben részes felek cégjogi és gazdálkodási adataival is ellentétes volt. A hitelszerződésben foglalt ügyleti tartalom ugyanis megdől a keresetlevélhez csatolt - és abban hivatkozott - az I-II. r. alperes 2019-2021. évi mérlegadatai, az I-II. r. alperesek cégjegyzékadatai, valamint a (felszámolóbiztos és a felperes képviselőjében eljáró képviselő korábbi ügyvezető részéről) 2022. szeptember 29. napján felvett jegyzőkönyv (1/F/3.) tartalma által.

[29] Az említett jegyzőkönyvben képviselő úgy nyilatkozott, hogy a felperes és az I. r. alperes között jött létre kölcsönszerződés, s az abból eredő tartozást vállalta át a II. r. alperes az I. r. alperestől, a kölcsön visszafizetése fejében pedig a II. r. alperes megszerezte az I. r. alperestől annak a felperesben fennálló üzletrészét. A mérlegadatok is alátámasztják azt, hogy a felperes a kölcsönt az I. r. alperesnek nyújtotta közvetlenül, s azt a II. r. alperes csak utóbb vállalta át. Azaz a Hitelszerződésekben foglaltakkal szemben nem a felperes és a II. r. alperes, s erre alapítottnan az alperesek között jött létre a kölcsön. Amennyiben ugyanis a kölcsön adósa a felperessel szemben a II. r. alperes lett volna, úgy már a II. r. alperes 2019. évi mérlegben meg kellett volna jelennie a rövid lejáratú kötelezettségek sorában a perbeli kölcsönnek. Ehhez képest 2019. évben csupán 19.236.000,- Ft volt a II. r. alperes rövid lejáratú kötelezettsége, s csak a 2020. évi mérlegben jelent meg e címen 115.064.000,- Ft. (A különbség a kölcsön összegével egy az egyben összevethető: 95.828.000,- Ft.) Az I. r. alperes mérlegében viszont a rövid lejáratú kötelezettségek mértéke a 2018. évi 27.830.000,- Ft-ról 2019. évben 188.616.000,- Ft-ra nőtt.

[30] A kölcsönből előbb az I. r. alperes által megszerzett, majd - a tartozás átvállalása ellenében - a II. r. alpereshez kerülő felperesi üzletrész a mérlegben a befektetett eszközök rovatban jelenik meg, befektetett pénzügyi eszközként. Az I. r. alperes 2018. évi mérlege szerint 1.744.000,- Ft befektetett pénzügyi eszközzel rendelkezett, ez a 2019. évi mérleg szerint 172.650.000,- Ft-ra nőtt. A 2020. évi mérleg szerint a befektetett eszközök értéke 77.860.000,- Ft-ra csökkent. (A különbözet éppen 95.000.000,- Ft) Ezzel párhuzamosan a II. r. alperes 2019. évi mérlege szerint a befektetett eszközök értéke 470.000,- Ft volt, a 2020. évi mérleg szerinti befektetett eszközérték viszont 95.434.000,- Ft. (A különbözet megint közelítőleg 95.000.000,- Ft) Ezzel párhuzamosan az I. r. alperes mérlegében a rövid lejáratú kötelezettségek mértéke 2021. évben (az átvállalt tartozásnak megfelelően) 103.374.000,- Ft-ra csökkent.

[31] A fenti változások a mérlegadatokon túl a cégnyilvántartás adataival is alátámasztottak. 2019. augusztus 6-ától az kft.2. volt a felperes egyedüli tulajdonosa, majd

2019. augusztus 6. és 2020. szeptember 28. között az I. r. alperes, majd 2020. szeptember 28-tól a II. r. alperes.

[32] Az I. r. alperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság sem adta indokát annak, hogy mi motiválta volna a feleket arra, hogy hamis látszatot keltsenek a kívül világ irányában és miért nem valósíthatták meg szerződési céljukat két lépésben. Tény, hogy az elsőfokú ítélet erre vonatkozó indokolást nem tartalmaz. A motiváció feltárása és annak az ítélet indokolásában történő szerepeltetése nem volt feltétlenül szükséges a kereset elbírálásához, a történetek logikus magyarázatával éppen az I. r. alperes maradt adós. Csak a teljesség kedvéért mutat rá az ítéltábla arra, hogy a mérlegadatok szerint a felperes még a 2020. évben is közel másfél milliárd Ft nettó árbevételt realizált az értékesítésből, majd 2020. december 28. napján székhelyét áthelyezte helység1ről helység2re és - képviselő 1 2022. szeptember 29. napján jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata szerint - a termelést helység2n folytatta részben bérelt eszközökkel, részben az I. r. alperes eszközeivel. Emiatt az I. r. alperes léte, működőképességének fennmaradása volt a további felperesi működés záloga. A színlelt szerződések megkötését akár az is motiválhatta, hogy a felperessel szemben ne az I. r., hanem a kölcsön visszafizetéséhez szükséges fedezettel nem rendelkező II. r. alperes helytállási kötelezettsége legyen megállapítható. A II. r. alperes ugyanis a csatolt iratok szerint a felperesi üzlet rész megszerzését megelőzően nem bírt jelentősebb eszközállománnyal (az a mérlegeiben rendre évi 30 millió forint körül mozgott), míg az I. r. alperes eszközállománya 2019. évtől többszörösen meghaladta a II. r. alperesét. A színlelt szerződés háttérében állhat fedezetelvonási szándék. A fedezetelvonó szerződés érvényes, s csupán relatíve hatálytalan. A fedezetelvonó jelleg viszont csak akkor állapítható meg, ha semmissége – színleltisége folytán – nem áll fenn. (BH2001.62.)

[33] Az I. és II. sz. hitelszerződés a Ptk. 6:92. § (2) bekezdése szerinti semmisség folytán a Ptk. 6:88. § (1) bekezdése értelmében a megkötésének időpontjától érvénytelen. E szerződésekre jog nem alapítható, teljesítésük nem követelhető. (Ptk. 6:108. §) A felperes a Ptk. 6:108. § (2) bekezdése értelmében jogosult volt a hitelszerződések érvénytelenségének megállapítását kérni a bíróságtól anélkül, hogy az érvénytelenség következményeinek alkalmazását kérte volna. Miután e szerződések csupán a felperes és az I. r. alperes között közvetlenül létrejött azonos tartalmú kölcsönszerződés létrejöttét kívánták leplezni, a felek jogai, kötelezettségei a Ptk. 6:92. § (2) bekezdése értelmében a leplezett szerződés alapján ítélandók meg. Annyiban helyesbítendő az elsőfokú ítélet indokolása, hogy nem a semmis hitelszerződések érvénytelenségének jogkövetkezményeként, hanem a leplezett (de érvényes) hitelszerződés teljesítéseként köteles az I. r. alperes a kölcsön visszafizetésére. {elsőfokú ítélet [25] pont}

[34] Részben alaposnak találta az ítéltábla a felperes javára megállapított elsőfokú perköltség (ügyvédi munkadíj) felemelésére irányuló fellebbezést. Helyesen hivatkozott arra a felperes, hogy az általa csatolt megbízási szerződés alapján az ügyvédi munkadíj összege meghatározható volt (a pertárgyérték 10% + áfa) és amennyiben az elsőfokú bíróság azt eltúlzottnak találta, az nem az Ükr. 3. §-a alkalmazására, hanem az Ükr. 2. § (2) bekezdése alapján a megállapodás szerinti ügyvédi munkadíj mérséklésére ad alapot. Ennek során abból kell kiindulni, hogy az ügyvédi munkadíj alapvetően a pertárgy értékéhez igazodik, s csak korrekciós tényezőként veszi figyelembe a bírói gyakorlat a ténylegesen végzett ügyvédi munka mértékét, színvonalát, a beadványok munkaigényességét, azt, hogy a tárgyaláson a képviselő megjelent-e. (BH1993.52.) Akkor mérsékelhető a megállapodás alapján felszámított munkadíj, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi

tevékenységgel. A konkrét esetben - a hiánypótlást követően - perfelvételre alkalmas keresetlevél előterjesztése, a hatoldalal válaszirat és két tárgyaláson történő megjelenés volt értékelhető, amivel az ítéltábla megítélése szerint a megállapodás szerinti ügyvédi munkadíj 70%-a (8.489.950,- Ft) állt arányban, s ebben már értékelésre kerül a perindítást megelőző előkészítő munka is. Nem osztotta a felperes fellebbezési érvelését az ítéltábla abban, hogy speciális csődjogi és gazdasági jogi szaktudás volt szükséges az igény érvényesítéséhez, s abban a kérdésben sem, hogy komplex és elvi jelentőségű, kialakulatlan jogkérdések tárgyában kellett dönten.

[35] A fentiekre tekintettel az ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, míg az alperesek által a felperes javára megfizetendő ügyvédi munkadíjra vonatkozó rendelkezését részben megváltoztatta, és azt felemelte. A szerződések alanyai és a kamatfizetési kötelezettség tekintetében pontosította az elsőfokú ítélet rendelkező részét, utóbbit a Ptk. 6:155. § (1) bekezdéséhez igazította.

[36] Az I. r. alperes fellebbezése alyptalannak bizonyult, másodfokú költségeit a Pp. 83. § (5) bekezdése alapján maga viseli. A Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a per főtárgyával kapcsolatos felperesi másodfokú perköltség megtérítésére, amit az ítéltábla az elsőfokú perköltség mérséklésével azonos indokok mentén a megállapodás szerinti összeg 70%-ban határozott meg (4.244.975,- Ft) az Ükr. 2. § (2) bekezdésében foglaltak alapján.

[37] Az elsőfokú perköltség mértéke vonatkozásában a felperes fellebbezése 59 %-ban bizonyult alaposnak (a fellebbezésben kért 8.858.250,- Ft-tal történő felemelést 5.219.700,- Ft erejéig volt alapos). A felperesi fellebbezésben ezután igényelt 442.913,- Ft bruttó ügyvédi munkadíj 59 %-a 261.318,- Ft. Az alperesek által a felperes részére egyetemlegesen megtérítendő másodfokú ügyvédi munkadíj 4.506.293,-Ft. (4.244.975,- Ft + 261.318- Ft) A csak részben alapos felperesi fellebbezés vonatkozásában az alpereseknek - ellenkérelem hiányában - megtérítendő költsége nem merült fel. Az alperesek perköltségfizetési kötelezettsége a Pp. 36. § és 87. § (1) bekezdése alapján egyetemleges.

[38] A Pp. 102. § (1) bekezdése alapján az alperesek kötelesek a per főtárgya tekintetében az I. r. alperes által előterjesztett fellebbezésre eső 2.500.000,- Ft feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére. A perköltség tárgyában előterjesztett felperesi fellebbezés perértéke 8.858.250,-Ft. Az erre eső le nem rótt illeték 708.660,-Ft, amiből a felperes 59%-os pernyertességére eső 418.110,- Ft összegű illeték megtérítésére az alperesek, míg a különbözeti 290.550,- Ft megfizetésére a felperes köteles a Pp,102.§ (1) bekezdése alapján.

Győr, 2024. július 4.

Dr.Ferenczy Tamás s.k.
a tanács elnöke

Dr.Mészáros Zsolt s.k.
előadó bíró

Dr.Kovács Zsolt s.k.
bíró

Az aláírásban akadályozott dr. Kovács Zsolt bíró helyett:

dr. Ferenczy Tamás sk.

a tanács elnöke